

hazánk történetkönyvébe
 örök hírrel írta be a nevét.
 Élt a honért, hon ügyét vérrel védé vala váltig.
 Meghalt, s holta után porba dült a honi ügy.
 Még is – boldog e hős! ... – mert még sírjába reményt vitt,
 S nem láthatta: a harcz vége minő szomorú...
 Boldog e hős, legalább nem hunyt el számkivetésben.
 hajdan a hont őrzé, most a hon őrizi porát.
 Thaly Kálmán
 Régi sírkövének és gyászszászlajának
 helyére
 állította ezen emléktáblát.
 A MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
 1906

Tarnaörsön pedig néhány évtizede emlékoszlopot állítottak tiszteletére.

Dr. Szecskó Károly

Irodalom: *Sereg József:* Vak Bottyán generális (1644–1709). Hevesi Szemle. 1980. 2. 30–35. old. – *Sereg József:* Pro Patria et Libertate. Hevesi Szemle 1976. 4. 40. old. – Új Magyar Lexikon I. Bp. 2001. 893–894. old. – *R. Várkonyi Ágnes:* A kuruckor hősei. Bp. 1968. 3. kiad. 141–161. old. – *R. Várkonyi Ágnes:* Vak Bottyán. Bp. 1951. 106. old.

Köröstárkány fekete húsvétja az aradi magyar konzulátus jelentésében*

A romániai magyar külképviseletek (bukaresti követség, kolozsvári, aradi, brassói konzulátusok) 1920–1944 között keletkezett iratanyagának feltáráására irányuló levéltári kutatásaink során az aradi konzulátus archívumában nemrég egy, a diplomáciai jelentések sorában akár egyedülállónak is mondható dokumentumra lettünk figyelmesek. Az 1940 őszén létrejövő brassói és aradi konzulátus jelentésének döntő hányada – előzetes becsléseink szerint megközelítőleg háromnegyed része – ugyanis a Dél-Erdélyben honos, tehát a második bécsi döntést követően Románia területén maradó magyarság egyéni és közösségi sérelmeinek konkrét eseteiről informálja az utókort. Kisebbségi hányada a dél-erdélyi magyarság politikai és társadalmi életében végbemenő változásokról, egyházi szervezetének problémáiról, illetve magyar politikai és egyházi vezetőkkel, valamint külföldi diplomatákkal folytatott megbeszélésekről tudósít. Az említett figyelemkeltő jelentés azonban egy korábbi eseményt, a Fekete-Kőrös völgyében fekvő magyar település, Köröstárkány korábbi, 1919. évi tragédiáját próbálja rekonstruálni.

A magyarországi és romániai rendszerváltás után az anyaországi és az erdélyi magyar társadalom szélesebb rétegei az 1919. április 19-én a fáluban elkövetett vérengzésről nagyrészt a korabeli szemtanúk beszámolóiból, illetve az ő leszármazottaik visszaemlékezései alapján szerezhettek tudomást. Ezek a televízió- és rádióriportokban, illetve szociográfiai írásokban és interjúkban rögzített emlékek jelentik az események elsődleges forrását.¹ Nemrég előkerült egy írásos feljegyzés is, az 1919-ben 44 éves, helyi illetőségű Mikó Péter naplója, amelyből szerkesztve részleteket közölt az Erdélyi Napló című hetilap is. A vérfürdő szuggesztív leírása a naplóban még az események után kilencven évvel is megrázóan

* A forrástanulmány az OTKA támogatásával, a PD 72265. sz. projekt keretén belül készült.

¹ A teljesség igénye nélkül erre ld. pl.: *Beke György:* Citromfák Köröstárkányban. Forrás, 2000. 2. sz. 47–60. old.; *Gazda József:* Az Istennel még magyarul beszélgetünk. Magyar szórványok a Kárpát-medencében. Budapest, 2002. 317–321. old.

hat az olvasóra.² A vérengzés előtörténetére vonatkozóan gyakran hivatkozott munka Koréh Endrének a Székely Hadosztály harcairól írt monográfiája.³ Noha a könyv anyagát szerzője jobbra szintén a saját személyes emlékei, és a bajtársai körében végzett adatgyűjtés alapján állította össze még 1919 őszén, a benne lévő adatokat a román hadsereg ellen harcoló egyetlen magyar reguláris alakulat irattárának megsemmisülése miatt nem lehet figyelmen kívül hagyni.⁴ Az általunk közölt irat, Lorx Tibor aradi magyar konzul egyik jelentése is csaknem két és fél évtized múltán, 1943-ban, az egyik túlélő szemtanú elmondása alapján rekonstruálja a vérengzés lefolyását.⁵

A szóbeli visszaemlékezések olyan retrospektív források, amelyek – függetlenül keletkezésük, tehát az események visszaidézésének időpontjától – az átélt események hatása alatt számtalan szubjektív elemet tartalmazhatnak, ezért néhány ponton, akár fontos részletkérdések tekintetében is eltérhetnek egymástól. Az ilyen jellegű források elemzésénél a másik nehézséget jelenti, hogy mivel azok az eseményeket utólag, évek vagy netalán évtizedek elteltével idézik vissza, ki vannak téve a személyes emlékezet kopásának. Igaz, egy olyan, erőteljes érzelmeket felkavaró, szokatlan embertelenséggel és brutálitással párosuló, egy egész kisközösség számára súlyos traumát okozó esemény, mint egy tömeggyilkosság, s annak során a közvetlen hozzátartozók elvesztése, generációkon át öröklődő és sokáig elevenen ható emlék marad.

A kisebb-nagyobb ellentmondások tisztázása még minden bizonnyal további kutatásokat fog igényelni. Csak néhány problémán keresztül szemlélítve, ilyen például a falu lakóinak tartózkodása a tragédia lefolyása idején. Koréh Endre leírásából az derül ki, hogy a végzetes napon a falu teljes lakossága otthon volt, s az elkövetők békés szándékot színelve hívták össze az embereket a község háza, vagyis a későbbi vérfürdő színhelye elé. Aki túlélte a mészárlást, azok annak idején vagy az azt követő órákban menekültek a közeli erdőkbe és településekre.⁶ Az általunk közölt irat ugyanakkor azt állítja, hogy a falu lakóinak nagy része már a román csapatok bejövételének hírére elhagyta a települést, s azok estek áldozatul, akik nem tudtak időben elmenekülni.⁷ Más túlélők is úgy emlékeztek vissza, hogy a géppuskatűzet már menekülőben, a távolból hallották.⁸ De a források eltérnek az áldozatok létszámának megállapításában is. Koréh Endre 81 köröstárkányi és 17 kisnyégerfalvi (tehát összesen 98 fő) halálos áldozatról tud.⁹ A sírkövek felíratából kiindulva az ő adatait erősítette meg Beke György is.¹⁰ Gazda István ugyanakkor 87 köröstárkányi és 17 kisnyégerfalvi áldozatot, tehát összesen 104 főt említ.¹¹ Mikó Péter 89 halottat jegyzett fel, míg az erdélyi magyar sajtó más gyilkosságokat is ehhez a vérengzéshez számolva, 91 halálos áldozatról ír.¹² Lorx Tibor aradi konzul pedig a helyi anyakönyvek bejegyzéseit és nyilvántartását tanulmányozva és alapul véve 88 köröstárkányi és 17 kisnyégerfalvi lakost, azaz összesen 105 főt számolt össze.¹³

A köröstárkányi vérengzés közvetlen – és közvetett – kiváltó okainak elemzése ugyancsak elgondolkodtat bennünket. Mivel általában véve a háborúk idején, a felfokozott háborús pszichózis hatására mindennaposak a polgári lakossággal szemben elkövetett atrocitások, sokan érvelhetnek azzal, hogy az ilyenfajta kegyetlenkedést nem lehet kirívó esetnek minősíteni. A Koréh Endre által rögzített hadiesemények krónikájából tudható, hogy 1919 március–áprilisában valóban elkeseredett harcok folytak a Belényesi-medencében az előrenyomuló román hadsereg és a Székely Hadosztály egységei között. A székelyek érzékeny veszteségeket okoztak a románoknak, ráadásul Köröstárkány lakói tevőlegesen tá-

² Köröstárkány fekete húsvétja. Erdélyi Napló, 2004. április 6. 13. old.

³ Koréh Endre: "Erdélyért". A Székely Hadosztály és Dandár története 1918–1919. II. köt. 2. kiadás. Bp. [1929]. 47–52. old.

⁴ Itt jegyezzük meg, hogy a Székely Hadosztály történetének egyik legfőbb primer forrásbázisa Kratochvil Károlynak, a hadosztály parancsnokának a Veszprém Megyei Levéltárban lévő irathagyatéka. Erre ld. Nagy Szabolcs: "Tiszteletbeli székely". Kratochvil Károly közéleti tevékenysége Trianon után. Székelyföld, 2009. 1. sz. 115–119. old.

⁵ Ld. a mellékletet.

⁶ Koréh: i. m. 48. old.

⁷ Ld. a mellékletet.

⁸ Gazda: i. m. 317–318. old.

⁹ Koréh: i. m. 49–50. old.

¹⁰ Beke: i. m. 54. old.

¹¹ Gazda: i. m. 317. old.

¹² Köröstárkány fekete húsvétja. Erdélyi Napló, 2004. április 6. 13. old.

¹³ Ld. a mellékletet.

mogatták a magyar haderőt. A Székely Hadosztály itt küzdő egységeinek végül csak más frontszakaszokon, illetve a hátsószakban bekövetkező kedvezőtlen változások miatt kellett visszavonulniuk.¹⁴ Innen nézve teljesen logikus lenne, ha magyaráztaként kizárólag a román hadsereg reflexszerű megtorlóakciójának tudnánk be a polgári lakossággal szembeni kiméretlen fellépést. Nyilván ez a motívum is szerepet játszott az események tragikus végkifejletében, az első világháború perspektívájából visszatekintve a köröstárkányi eset mégsem lehetett teljesen szokványos.

Az összes forrás ugyanis egyöntetűen hangsúlyozza, hogy a vérengzés oroszlárnészét nem reguláris alakulatok hajtották végre, hanem a román hadsereg holdudvarában a faluba érkező, s a román hadsereg támogatását élvező irreguláris, tehát nem a hadsereg kötelékébe tartozó, hanem a környező román települések (Tatárfalva, Dragánfalva) férfitlakosságából verbuvált és felfegyverzett „civil” alakulatok. Sokakat nem is modern tűzfegyverekkel löttek agyon, hanem különféle háztartásban használatos szűrő- és vágóeszközökkel, késsel vagy baltával gyilkoltak meg. Koréh Endre megemlítette a könyvében azt a figyelemreméltó, de a történeti kutatások által eddig elhanyagolt mozzanatot is, hogy a vérfürdő után a helyszínre kiszállt a romániai angol és amerikai antantmissziók képviselője is, abból a célból, hogy kivizsgálják a történeteket.¹⁵ A korabeli és a későbbi néprajzi és szociográfiai szakmunkák alapján nem zárható ki, hogy a köröstárkányi vérengzésnek lehettek jóval mélyebb gyökerei, a magyar–román együttélés súrlódásaira, etnikai és szociokulturális tényezőkre visszavezethető pszichés mozgatórugói is.

A Fekete-Körös felső folyása, az ún. Belényesi-medence egy néprajzi szempontból jól körbehatárolható, mind népi viseletében, népi építészetében, mind tájnyelvében számos archaikus és egyedi vonást őrző magyar szórvány településterülete. A Fekete-Körös mentén, Belényes városát dél felől félkörívben olyan települések sora veszi körül, amelyekben magyar lakosság található. Ebben a több mint féltucatnyi faluban a magyar nemzetiségűek mindenhol vegyesen élnek románokkal, a legtöbb helyen a falu lakosságának 50%-tól 65%-ig terjedő relatív többségét alkotva. Kivétel ez alól Köröstárkány, ahol a döntően református magyarság etnikai fölénye vitathatatlan, a különböző korokban mindig megközelítette a 100%-ot.¹⁶ Az 1919. évi vérengzéshez legközelebb eső két népesség-összeírás az 1910. évi magyar népszámlálás, illetve az 1920. évi román belügyi statisztikai adatfelvétel volt. A magyar census kimutatásai szerint a falu 1483 lakójából mindössze 29 volt román nemzetiségű, de a román statisztikai adatfelvétel is mindössze 18 román nemzetiségűt talált az összesen 1323 lakosból.¹⁷

Köröstárkány lakossága nemcsak etnikai és felekezeti zárttságával tűnt ki, hanem közösségi tudatával és szervezethez való kötődésével, illetve az egész vidéken példátlan szorgalmával és mindezekkel összefüggésbe hozható jómódjával is. Már az 1911-ben a vidékre látogató Györffy István néprajzkutató is felfigyelt arra, hogy a falu lakói módszeresen felvásárolják a környező, részben román falvak földjeit. A tudós szerint a több mint egy évszázada tartó folyamat következtében akkoriban – tehát nem sokkal az első világháború kirobbanása előtt – a falu lakosainak idegen határon lévő, többnyire románoktól megszerzett birtokállománya megközelítette a kétezer holdat, jöllehet, a földbirtokok nagyon drágának számítottak azon a vidéken. A köröstárkányiak birtokában voltak például Belényes határának szántóföldjei is, a Vaskóhtól északnyugatra fekvő hegyek lábánál elterülő termőföldek, vagy a román lakosságú Tatárfalva földterületének nagy része is.¹⁸ Ezt azért említjük meg, mert az általunk közölt irat tanúsága szerint a későbbi vérengzésben résztvevő szabads csapatok vezetői is erről a településről származtak.¹⁹

Köröstárkány lakosságának viszonylagos jólétéhez nemcsak a földbirtokok nagysága és a művelésbe volt földterület intenzív kihasználása járult hozzá, hanem a kiterjedt háztáji gazdálkodás is, mindezek előtt a gyümölcsstermesztés (szőlő, szilva, körte). Jelentős hagyományokkal rendelkezett emellett a falusi családi kisipar is, az egész régióban keresettek voltak a helyi pálinkafőzdek, fazekas- és kádár-műhelyek termékei.²⁰ Köröstárkányt a demográfiai és gazdasági súlyánál fogva, illetve egyházi és közösségi életének szervezethez való kötődés miatt a szomszédos falvak magyar lakossága is a településterület von-

¹⁴ Koréh: i. m. 47–48. old.

¹⁵ Uo. 52.

¹⁶ Danielisz Endre: A Fekete-Körös-völgyi magyarság. Honismeret, 2000. 6. sz. 68. old.

¹⁷ Erdély etnikai és felekezeti statisztikája. II. köt. Bihar, Máramaros, Szatmár és Szilágy megye. Népszámlálási adatok 1950/1869–1992. Összeállította: Varga E. Árpád. Budapest–Csíkszereda, 1999. 259. old.

¹⁸ Györffy István: A Fekete-Körös völgyi magyarság. Szerk.: Gy. Ruitz Izabella. (Pro Memoria Történelmi és Művelődéstörténeti zsebkönyvtár). Bp. 1986. 57. old.

¹⁹ I. d. a mellékletet.

²⁰ Beke: i. m. 50. old.

zási központjának tekintette. A környező román falvak lakói közül sokan a náluk jóval módosabb köröstárkányi magyar gazdáknál szolgáltak, nem kizárt, hogy emiatt ellenszenvet tápláltak a magyarokkal szemben. Igaz, a visszaemlékezések szerint a magyarok ennek akkoriban nem tulajdonítottak különösebb jelentőséget, sőt, inkább úgy érezték, hogy kiegyensúlyozott a viszonyuk a románokkal.²¹ A szemtanúk beszámolóit sejtetni engedik azt is, hogy az áldozatok és a túlélők közül többen személyesen ismerték a gyilkosokat.²²

Mindezek ismeretében az 1919. évi köröstárkányi vérengzést nem lehet kizárólag spontán katonai visszacsapásnak, tisztán hadászati tisztogató akciónak tekinteni. Az események későbbi menete is inkább arra enged következtetni, hogy a tömeggyilkosság többé-kevésbé előre átgondolt akció keretében zajlott, amelynek motivációja a Belényesi-medencében honos, számarányához képest jóval izmosabb magyar lakosság etnikai és gazdasági erejének a megtörése lehetett. Erre utal az is, hogy a vérfürdő után a román szabadcsapatok teljesen kifosztották Köröstárkányt, s végigportyázták a Belényesi-medence magyar falvait. Be akartak hatolni például a többségében szintén erős öntudatú magyar reformátusok által lakott Várasfenesre is, ahol a köröstárkányihoz hasonló forgatókönyv megvalósulását alapvetően a helyi görögkatolikus pap akadályozta meg.²³ A harci események során elszenvedett veszteségek minden bizonnyal csak olajat öntöttek a helyi románság több éves, netalán évtizedes vélt vagy valós egzisztenciális és nemzeti sérelmeinek tüzeire, és a végletekig felerősítették az indulatokat.

Az 1919. évi köröstárkányi vérengzés történetének minél hitelesebb rekonstruálásában az oral-history jellegű források számbavétele és rendszerezett publikálása, az eddigieknél jóval módszerezesebb és célirányosabb tudományos igényű helyi adatgyűjtés mellett sokat segíthetne a témára vonatkozó hivatalos román primer források feltárása. Mindenekelőtt a katonai jellegű dokumentumokra, a térségben harcoló román csapatok hadműveleti naplóira, a katonai vezetők hadijelentéseire stb. gondolunk. Bár élünk azzal a gyanúval is, hogy a polgári lakosság ellen az irreguláris szabadcsapatok által elkövetett atrocitásoknak – az események jellege miatt – nem biztos, hogy maradt lenyomata a reguláris haderő iratai között, hiszen a román hatóságok is inkább az ilyenfajta lakossági túlkapások és kilengések eltusolásában voltak érdekeltek.

Mindazonáltal csatlakozunk a magyar történeti irodalomban megfogalmazott véleményhez, miszerint örvendetes lenne, ha a különféle román irreguláris alakulatok által az első és a második világháború végórájában elkövetett tömegmészárlások (Köröstárkány, Magyarremete, Gyanta, Csíkszentdomokos, Szárazajta) történetét egy – lehetőleg a fiatalabb nemzedékhez tartozó – román kolléga dolgozná fel.²⁴ Ez sokat segíthetne a románságra nézve negatív kicsengésű történelmi tények elismertetésében és felvállalásában, és ezzel együtt a román társadalomba ivódott „a győztesek nem bűnösök” történeti séma és szemléletmód alakításában. (Elég arra utalnunk, hogy a köröstárkányi események nyilvános említése vagy megjelenítése a két világháború közötti Nagy-Romániában, majd a második világháború utáni szocialista Romániában egyaránt tabunak számított.)²⁵ Úgy véljük továbbá, hogy lenne még egy pozitív hozadéka annak, ha a román tudományosság részéről igény mutatkozna ezeknek a tényeknek a történeti feldolgozására, és ezzel együtt a szélesebb román közvélemény elé tárására, illetve – történeti értelemben – az események felelőségének megállapítására. Ez jelentős mértékben oldaná a fentebb felsorolt falvak, így Köröstárkány lakóinak azóta is továbbélő jogos és érthető félelmeit.

²¹ Itt jegyezzük meg, hogy az 1919. évi köröstárkányi vérengzést ugyanannak a román népcsoportnak, a Bihar-hegységben honos mócoknak a képviselői követték el, akik 1848 őszén az Erdélyi-szigetegység városainak (Zalatna, Abrudbánya) magyar polgári lakossága elleni tömeggyilkosságokból is kivették a részüket. Bár nem rendelkezünk arra vonatkozó adatokkal, hogy Köröstárkány lakóinak viszonyulását a mócokhoz ez mennyire befolyásolta, a magyar történeti tudat és kollektív emlékezet a XIX. század második felében és a XX. század elején elevenen megőrizte az 1848. évi zalatnai és abrudbányai események emlékét. Az 1848. őszi erdélyi történésekre ld. *Égyed Akos*: Erdély 1948–1849. I. köt. Csíkszereda, 1998. 225–230. old.

²² *Beke*: i. m. 55. old. *Gazda*: i. m. 318–319. old.

²³ Várasfenes viszonylagos földrajzi elszigeteltsége is nehezíthette volna a falu megszállását, nem lehet véletlen ezért, hogy a köröstárkányiak közül sokan erre a településre menekültek. *Keményfi Róbert*: Etno-kulturális geográfiai vizsgálatok két magyar–román faluban. (Folklór és Etnográfia. 84.) Debrecen, 1994. 61. old.

²⁴ *Illésfalvi Péter*: Atrocitások az 1940-es erdélyi bevonulás során. Székelyföld, 2004. 9. sz. 101. old.

²⁵ *Beke*: i. m. 54. old.

Melléklet²⁶

Lorx Tibor aradi konzul jelentése Kállay Miklós külügyminiszternek. Arad, 1943. január 11.
Gépelte másolat. Magyar Országos Levéltár, K 63, 270. cs., 1943-27/1. t.

3/1943. pol.

Arad, 1943. január 11-én

Tárgy: A köröstárkányi vérengzés 1919-ben
I melléklet

Egyik vidéki utam alkalmával feltűnt, hogy Köröstárkányban (Bihar megye) a község minden egyes háza magas kőfallal van körülvéve, a súlyos tölgyfakapukat pedig mindenütt vaslemezek borítják.

Érdeklődtem a község református lelkészénél e különös szokás eredete felől, s azt a választ kaptam, hogy a köröstárkányi magyarok az 1919-es vérengzés megismétlődésétől való félelemben erősítették meg házaikat. Tekintettel arra, hogy a köröstárkányi vérengzés részletei kevésbé ismertek, igyekeztem a szomorú nap eseményeit az ottani református egyházi anyakönyvek feljegyzései (az anyakönyv vonatkozó oldalának szó szerinti másolatát csatolom) és az egyetlen ma is még életben lévő szemtanú, P. Sebestyén Mihály református presbiter leírása alapján rekonstruálni.

Köröstárkány tiszta református magyar lakosságú község a Körös bal partján fekszik, Belényes mellett. 1919 elején a községet Verbőczy százados parancsnoksága alatt álló székely hadosztálybeli csapatok tartották megszállva, majd április 18-án, húsvét előtti szombaton ezeket a magyar csapatokat más-hová vezényelték, s így a község teljesen védtelen maradt. Másnap, húsvét vasárnapján híre járt a faluban, hogy a környékbeli mócok csapatokba verődtek, s meg fogják támadni Köröstárkányt. A hírek hallatára a község lakói riadtan a közeli erdőkbe menekültek, mindössze 88 köröstárkányi maradt aznap, húsvét vasárnapján a faluban, a szomszédos Kisnyégerfalváról pedig 17-en jöttek el a húsvéti istentiszteletre, s már nem tudtak elmenekülni.

Több száz mócból álló horda rövidesen megérkezett. Christa Nicolae és a sánta Percze Nicolae ma is élő tatárfalvi románok vezették őket. Fejszével, kapával s a közeli reguláris román csapatoktól kapott puskákkal voltak felszerelve. Körülállták a községet, s az elfogott magyarokat tizesével a templom és a ma 83. számot viselő ház előtt kihallgatás vagy eljárás nélkül legyilkolták. Nagy részüket agyonlőtték, de többet késsel, baltával, kaszával öltek meg. M. Antal Mihályt és feleségét elevenen temették el! A vérengzés két magyar szemtanúja, nevezetesen a fenti P. Sebestyén Mihály és az esztendeje elhalt K. Benedek László úgy menekültek meg, hogy bár megsebesültek, nem mozdogtak, s ezért az oláhok halottnak nézték őket is.

A magyarok legyilkolása után a vérszomjas oláhok teljesen kifosztották a falut; amit nem tudtak elvinni, azt összetörték. A rend helyreálltával visszatérő lakosok még egy kanalat vagy zsebkendőt sem találtak. A hívek egy része a templomba menekült, s ide a román horda nem tudott behatolni. Ezeket a magyarokat a mócok távozása után érkező reguláris román csapatok végezték ki, ma sem tudja senki, hogy miért. Sajnos ma már az sem állapítható meg teljes biztonsággal, hogy ki esett a rabló móc horda és ki a reguláris csapatok áldozatául. Némi felvilágosítást nyújt erre vonatkozólag a református egyház szó szerinti kivonatban csatolt anyakönyve.

Együttesen 88 köröstárkányi és 17 kisnyégerfalvi magyar lett az 1919. évi húsvét vasárnapi vérengzés áldozata.

Megkapja: Magyar Királyi Követség Bukarest

Lorx s. k.

A másolat hitelül: Kozma Lajos konzuli irodafőtiszt

magyar királyi konzul

²⁶ Az irat eredeti tagolásán és elrendezésén nem változtattunk. A dokumentum mellékleteként csatolt táblázatból elhagytuk az elhunytak életkora mellett lévő „hónapos” és „napos” címszavú üres oszlopokat. A szövegben szereplő rövidítéseket feloldottuk.

Magyar Királyi Konzulátus Arad²⁷
Melléklet a 3/1943. számhoz

Egyházi anyakönyvi sorszám	A megholtak neve	Eszteendő	Megjegyzés
25.	Mikó László	56	Súlyos sérülések miatt
26.	Özv. Benedek Mária	80	Románok által erőszakos halállal
27.	Szathmári Mihály	64	"
28.	Gyulai Péter	48	"
29.	Gyulai Ferenc	48	"
30.	Gy. Antal Péter	44	"
31.	Gy. Mikló Ferenc	64	"
32.	Illés Péter	79	"
33.	P. Benedek János	43	"
34.	K. Benedek Péter	47	"
35.	Kovács Péter	34	Románok által ölettek meg
36.	Özv. Oláh Ferenc	68	"
37.	Ifj. Oláh Ferenc	38	"
38.	Mikló József	38	"
39.	M. Erdei Ferenc	58	"
40.	Gyulai Katalin	50	Az egész család kiirtva
41.	Ifj. Erdei Ferenc	24	Románok által ölettek meg
42.	Antal Katalin	40	"
43.	Mikló Sándor	45	"
44.	Özv. Mikló Ferenc	60	"
45.	Gyulai István	38	"
46.	Nagy Mihály	65	"
47.	Miklós Katalin	26	"
48.	Szathmári Erzsébet	24	"
49.	Szathmári Erzsébet	53	"
50.	Halász Péter	58	"
51.	Ifj. Halász Péter		"
52.	Mikló Katalin	20	Megszálló román katonák által
53.	Oláh Ferenc	43	"
54.	Oláh József	32	"
55.	Öreg Illés Péter	83	"
56.	P. Benedek Ferenc	42	"
57.	Fenesi Ferenc Biró	47	A templom kinyitása után lövetett le megszálló román katonák által

²⁷ Vö. Koréh: i. m. 49–50. old.

59.	Szathmári János	60	A templom kinyitása után lövetett le megszálló román katonák által
60.	Antal János	45	"
61.	K. Zsupun János	65	"
62.	Gyulai László	37	"
63.	Antal Ferenc	45	"
64.	Csapó Julianna	22	Férj és feleség együtt végeztettek ki
65.	Antal Ferenc	48	Megszálló román katonák által
66.	Mikló Mihály	49	"
67.	Mikló Zsuzsánna	60	Férj és feleség együtt
68.	Csa. Szathmári Péter	64	Román csapatok által meggyilkoltak
69.	Sebestyén Julianna	42	"
70.	Benedek Mihály	75	"
71.	Benedek Ferenc	48	"
72.	Erdei Mihály	53	"
73.	Halász Sámuel	62	"
74.	Gyulai Gábor	63	"
75.	Stózingér Sándor	47	"
76.	Papp Sándor	24	"
77.	D. Mikló Mihály	60	"
78.	Erdei Ferenc	59	"
79.	G. Antal Péter	60	"
80.	P. Benedek Mihály	53	"
81.	Szathmári Sámuel	51	"
82.	Erdei Zsuzsánna	63	Román csapatok által meggyilkoltak
83.	Kovács Péter	32	"
84.	Özv. Izsák Mihály	62	"
85.	Gyulai Péter	35	"
86.	Gyulai Ferenc	48	Román csapatoktól erőszakos halál
87.	M. Antal Mihály	59	Férj és felesége elevenen temették el!
88.	Oláh Erzsébet	49	"
89.	Özv. Kovács Mihály	61	"
90.	D. Lőrincz János	73	Román csapatoktól erőszakos halál
91.	Özv. Antal István	39	"
92.	M. Erdei Ferenc	64	"
93.	Szathmári Ferenc	32	"
94.	M. Szathmári János	64	"
95.	O. Antal László	40	"
96.	Mikló Julianna	50	"
97.	Özv. Balla Ferenc	80	"

98.	Ifj. Balla Ferenc	28	Román csapatoktól erőszakos halál
99.	H. Mikló Ferenc	45	"
100.	P. Gyulai Ferenc	42	"
101.	Benedek Mihály	68	"
102.	Antal Mihály	60	"
103.	Benedek Mária	39	Csapatok és környékbeli román lakók által erőszakos halállal
104.	J. Oláh Ferenc	54	"
105.	Oláh Ferenc	23	"
106.	Zsupun Gábor	46	"
107.	P. Bunta János	49	"
108.	Papp Mihály	41	"
109.	I. Gábor Ferenc	63	"
110.	M. Gábor Péter	46	"
111.	B. Halász Katalin	55	"
112.	Mikló István	44	"
113.	Özv. Bunta Gáspár	76	"
114.	Bunta János	38	"
115.	Szathmári János	55	"
116.	Özv. Gyulai István	46	"
117.	Csapó János	34	"
118.	Benedek Mihály	33	"
119.	Bunta István	35	"
120.	P. Szathmári Mihály	54	Román csapatok által erőszakos halál
121.	Kovács Mihály	39	"
122.	Ifj. F. Szathmári Ferenc	22	"
123.	Sebestyén János	44	"
124.	Hincz Mihály	43	"
125.	Izsák Mihály	50	"
126.	Egyed Mihály	56	"
127.	Id. Csapó Péter	60	"
128.	Szathmári István	43	"

Az egyháztagnak által temetettek el az áldozatok. (Minden név utáni jegyzés). Bottyán Pál belényesi lelkész Kisnyégerfálván egyszer az összes halottakat, Köröstárkányban három ízben a jelentkezők halottait elbúcsúztatta, és emlékeztetőre gyászistentiszteletet tartott.

A köröstárkányi halotti anyakönyvben meghalt fi: 102 és nő: 30, összesen 132. A 132 halott közül erőszakos halált halt: 88 köröstárkányi és 17 kisnyégerfálvai. Összesen: 105 halt erőszakos halált.

Köröstárkány, 1919. december 31.

Hodor István
református lelkész s. k.

A 105 erőszakos halált halt egyháztagnak 1919. április 19-i napra van bejegyezve.

Seres Attila